

Sygn. akt V CZ 13/07

POSTANOWIENIE

Dnia 9 marca 2007 r.

Sąd Najwyższy w składzie :

SSN Antoni Górski (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Elżbieta Skowrońska-Bocian

SSN Dariusz Zawistowski

w sprawie z powództwa "A." Spółki z o.o.

przeciwko "B." S.A.

o zapłatę,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej

w dniu 9 marca 2007 r.,

zażalenia strony pozwanej na postanowienie Sądu Apelacyjnego

z dnia 8 grudnia 2006 r., sygn. akt [...],

uchyla zaskarżone postanowienie.

Uzasadnienie

Zaskarżonym postanowieniem z 8 grudnia 2006 r. Sąd Apelacyjny odrzucił apelację pozwanej „B.” S.A. z powodu nie uiszczenia opłaty podstawowej. Sąd uznał, że zastosowanie mają przepisy ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (Dz. U. Nr 167, poz. 1398 ze zm.), zaś reprezentowana przez zawodowego pełnomocnika strona pozwana była w całości zwolniona od kosztów sądowych. Sąd stwierdził, że bez znaczenia pozostawał zawarty w apelacji wniosek o zwolnienie jej od kosztów sądowych.

W zażaleniu pozwana wносиła o uchylenie zaskarżonego postanowienia w całości. Zarzuciła przyjęcie błędnego założenia, że była ona zwolniona od kosztów sądowych w całości, a zatem zawarty w apelacji wniosek nie był, jej zdaniem, bezprzedmiotowy.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Ustawa z dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych weszła w życie z dniem 2 marca 2006 r. Wniesienie apelacji w przedmiotowej sprawie miało miejsce w czasie obowiązywania tej ustawy. Strona pozwana reprezentowana była przez zawodowego pełnomocnika. Zgodnie z art. 130² § 3 k.p.c. sąd odrzuca bez wezwania o uiszczenie opłaty wniesione przez adwokata, radcę prawnego lub rzecznika patentowego środki odwoławcze lub środki zaskarżenia (apelację, zażalenie, skargę kasacyjną, skargę o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia, sprzeciw od wyroku zaocznego, zarzuty od nakazu zapłaty, skargę na orzeczenie referendarza sądowego) podlegające opłacie w wysokości stałej lub stosunkowej obliczonej od wskazanej przez stronę wartości przedmiotu zaskarżenia. Nie ulega wątpliwości, że od wniesionej apelacji nie uiszczono żadnej opłaty. Uszło jednak uwagi Sądu, że pozwana sformułowała wniosek o zwolnienie jej od kosztów sądowych (k. 384-385).

Obowiązek uiszczenia opłaty podstawowej w wysokości 30 zł powstaje dopiero w razie uwzględnienia wniosku i przyznania stronie całkowitego zwolnienia od kosztów sądowych. Zgodnie bowiem z art. 100 ust. 2 zd. drugie u.k.s.c., strona,

której sąd przyznał całkowite zwolnienie od kosztów sądowych, ma obowiązek uiszczyć opłatę podstawową, o której mowa w art. 14 u.k.s.c. Jeżeli natomiast wniosek o zwolnienie od kosztów zostanie oddalony w całości lub w części, aktualizuje się wówczas obowiązek uiszczenia stosownej opłaty stałej lub stosunkowej (por. postanowienie SN z dnia 4 października 2006 r., I CZ 81/06, niepubl., postanowienie SN z dnia 15 listopada 2006 r., V CZ 83/06, niepubl.).

W tej sytuacji kluczowe znaczenie ma ustalenie czy strona pozwana była zwolniona od kosztów sądowych w chwili wniesienia apelacji, czy też dopiero składając środek odwoławczy wystąpiła o zwolnienie jej od obowiązku ponoszenia opłaty apelacyjnej.

Literalne brzmienie sentencji postanowienia Sądu Okręgowego w K. z dnia 1 lutego 2006 r., że sąd „postanawia zwolnić pozwanego/powoda wzajemnego z kosztów sądowych” (k.327), mogłoby wskazywać na zwolnienie pozwanej od kosztów sądowych w całości. Na postanowienie to należy spojrzeć jednakże w kontekście złożonego wniosku pozwanej spółki, który był podstawą wydania tego orzeczenia. We wniosku z dnia 30 stycznia 2006 r. pozwana wystąpiła o „zwolnienie od obowiązku uiszczenia wpisów od zażaleń na postanowienie o odrzuceniu zażalenia z dnia 26.09.05 r. w przedmiocie zabezpieczenia powództwa oraz opłaty od zażalenia na postanowienie w przedmiocie odrzucenia zażalenia na postanowienie o odrzuceniu zażalenia” (k.-320). Sąd Okręgowy nie był uprawniony do orzekania ponad żądanie strony w przedmiocie zwolnienia od kosztów sądowych co sprawia, że brzmienie sentencji postanowienia z dnia 1 lutego 2006 r. nie jest jednoznaczne. Na powyższe wątpliwości pozwana zwracała zresztą uwagę w zażaleniu z dnia 16 lutego 2006 r. (k.-332).

Sąd powinien formułować swoje rozstrzygnięcia precyzyjnie, w sposób nie budzący wątpliwości, a gdyby tak się nie stało - obowiązany jest dokonać wykładni wydanego orzeczenia (por. postanowienie SN z 20 grudnia 2000 r., V CKN 1589/00, nieopubl.). Przyjmuje się, że konieczność dokonania wykładni orzeczenia zachodzi wówczas, gdy jego treść jest sformułowana w sposób niejasny, który może budzić wątpliwości co do samego rozstrzygnięcia, zakresu powstałej powagi rzeczy osądzonej, a także sposobu jego wykonania. Wykładni orzeczenia dokonać

może sąd z urzędu, co powinien uczynić zwłaszcza wówczas, gdy, jak to miało miejsce w przedmiotowej sprawie, pojawią się istotne wątpliwości dotyczące wydanego rozstrzygnięcia.

Pozwana nie posiadała pewności dotyczącej własnej sytuacji procesowej, o czym świadczy użyte we wniesionej apelacji sformułowanie „Mając na względzie postanowienie Sądu Okręgowego w K. z dnia 1 lutego 2006 r. o zwolnieniu pozwanego od kosztów sądowych, z ostrożności procesowej wnoszę o zwolnienie pozwanej od obowiązku uiszczenia opłaty sądowej od apelacji”. Strona pozbawiona została pewności, co do treści wydanego rozstrzygnięcia w przedmiocie zwolnienia od kosztów sądowych, które miało istotne znaczenie dla przebiegu dalszego postępowania w sprawie. Należy zatem stwierdzić, że pozwana nie powinna ponosić negatywnych konsekwencji wynikających z niejasności wydanego przez sąd orzeczenia.

Wobec powyższego orzeczono jak w sentencji (art. 398¹⁵ § 1 k.p.c. w zw. z art. 394¹ § 3 k.p.c.)